

ОБЛІК БЮДЖЕТНОГО ВІДШКОДУВАННЯ ПІЛЬГОВОГО ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ АВТОТРАНСПОРТНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

*О.Л. Дубина, старший викладач
Дніпровський державний
аграрно – економічний університет*

Пасажирським перевізником вважається суб'єкт підприємництва, який згідно з законодавством та на підставі одержаної ліцензії за договором на перевезення пасажирів надає послуги винятково автомобільним транспортним засобом загального користування, за умов його використання на законних підставах. Перевізником виступає юридична або фізична особа, зареєстрована як суб'єкт підприємництва, що надає послуги з перевезення вантажів або здійснює перевезення вантажів автотранспортом за власний кошт.

Законодавством України для окремих категорій громадян передбачений пільговий та безкоштовний проїзд в автомобільному транспорті. Перевізники, незалежно від форми власності, мають самостійно забезпечувати себе за рахунок основної діяльності, тобто отримувати доходи від оплати пасажирами проїзду та оплати перевезення пільгових категорій пасажирів, яку повинні здійснювати замовники транспортних послуг, на що йдуть кошти з відповідних бюджетів.

Замовниками послуг з перевезення пасажирів автотранспортом на міських та приміських маршрутах, де перевозять найбільше пільговиків, є міські та районні державні адміністрації. Законом України «Про автомобільний транспорт» передбачено, що відносини пасажирського перевізника з органами виконавчої влади визначаються договором про перевезення пасажирів автобусним маршрутом загального користування, в якому визначається державне замовлення на соціально важливі послуги автотранспорту загального користування, види й обсяги пільгових перевезень та порядок компенсацій пасажирським перевізникам збитків від цих перевезень та від перевезень за регульованими тарифами.

Система надання пільг на проїзд ґрунтується на принципі відшкодування автопідприємствам втрат доходів від перевезень пільгових пасажирів за рахунок субвенції з Державного бюджету України. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до закону.

Автомобільному перевізнику, який здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, забороняється відмовлятися від пільгового перевезення, крім випадків, передбачених законом. За безпідставну відмову перевізником у пільговому перевезенні передбачено відповідальність у вигляді адміністративно-господарського штрафу в розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Види та обсяги пільгових перевезень установлюються замовленням, у якому визначається порядок компенсації автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах загального користування, збитків від цих перевезень.

Розрахункова сума компенсації на пільговий проїзд визначається за формулою:

$$P = \Pi * K * C \quad (1)$$

де,

Р – розрахункова сума компенсації;

Π – кількість перевезених платних пасажирів;

К – коефіцієнт співвідношення кількості безплатних і платних пасажирів;

С – собівартість перевезення одного пасажиря, яка не більше від встановленого тарифу.

Кількість платно перевезених пасажирів для нарахування сум компенсаційних виплат визначається відповідно до документів первинного обліку, що підтверджують фактичні обсяги перевезень платних пасажирів та застосовуються при розрахунках обсягів компенсаційних виплат, а саме: статистичні звіти за формами 2-тр (річна) та 51-авто.

Коефіцієнт співвідношення кількості безплатних і платних пасажирів визначається шляхом обстеження пасажиропотоку. Для цього щоквартально, у першій декаді місяця, наступного за звітним періодом, проводиться облік пільгового складу пасажирів за категоріями, що користуються правом безкоштовного або пільгового проїзду та по яких передбачаються компенсаційні виплати.

В обліку фінансування з бюджету відображають у складі цільових фінансувань та цільових надходжень (рахунок 48). Типову кореспонденцію рахунків з обліку бюджетного відшкодування пільгового перевезення автотранспортним підприємствам наведено в таблиці 1

Таблиця 1

Типова кореспонденція рахунків з обліку бюджетного відшкодування пільгового перевезення автотранспортним підприємствам

Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Отримано на поточний рахунок відшкодування з бюджету	311	48
Відображено дохід від бюджетного відшкодування	48	703
Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	703	641

Література:

1. Базиліук А. В., Малишкін О. І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та перевезень. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.

2. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: посібник/ Чернікова І.Б., Дергільова І.С., Нестеренко І.В. – Х.: «Видавництво «Форт», 2015. – 200с.

3. Даньків Й. Я. Особливості діяльності автотранспортних підприємств та їх вплив на організацію обліку витрат і формування собівартості автотранспортних перевезень / Й. Я. Даньків, М. Я. Остап'юк. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://msu.edu.ua/visn2/arhive/001/28.pdf>.

4. Чернецька О.В., Дубина О.Л., Чепець О.Г. Облікове забезпечення процесу надання послуг в автотранспортних підприємствах. Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». 2020. Випуск 49. С.334-339. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/49_2020_ukr/61.pdf